

אם הוא מצרר שדבר זה הוא מן המיטות נאמן ע"ה ואם הוא מתנגד לרוב הטעם אינו נאמן וצפרע דהפ"מ כתב בסי' כ"ט דמיטותא דמיטותא היא הא דעריפא חי י"ב חודש ודוק.

ומ"ש כבודו לענין יתיר שאם נאמן עריפא מפני שיתר כנעול שהיו כאילו כבר נעיל שפיר מכני י"ב חודש אבל אם נאמן דעריפא משום שסופו להפסק א"כ לא פסק עוד חיותה בעוד שלא נחפרק ויכול להיות י"ב חודש ולכאורה סברה נכונה היא וכבר אמרתי בזה לתוך אשר חזית קשה הוגד לי מהא דמצעי בש"ס חמורה הקדיש עורב מהו בעבודה דכא קיי"ל דאי הקדיש אצל שפועה אותו עריפא פשטא קדושה כנולה, וא"כ אם הקדיש עורב הוי כהקדיש דבר שפועה אותו ערפא כיון דקיי"ל דגלולה אסורה וא"כ פשטא קדושה כנולה וממילא אסורה ואמרתי לתוך דכנה בש"ס חמורה פלגי אי צעין דבר שפועה אותו נציל או שפועה אותו עריפא למפשט קדושה כנולה ואמרתי בערפא חי קמפלגי דמר כבר ערפא חי ומר כבר ערפא חיב חי ולפי"ז בערפא גלולה דאינו ערפא מלך עלמו רק דסופו לקלקל האברים הפנימיים או חוט השדרה א"כ ערפא זה יכול להיות יותר מ"ב חודש כ"מ מודה דלא פשטא קדושה כנולה דכא אפי' בערפא מלך עלמו אליבא דמ"ד דערפא חי ל"א פשטא קדושה כנולה וה"כ בערפא זו שיכול להיות יותר מ"ב חודש כיון דאינו ערפא מלך עלמו כ"מ מודו דלא פשטא קדושה כנולה והוא נכון וברור בסברה ישרה, אבל מדוע לא הביא כבודו דברי ה"ש צ"י א"מ מוצא צפ"מ צ"י לי סק"ה ואפילו בערפא בגלגולת דערפא היא משום שסוף הקרום לפסוק ואינו ערפא מלך עלמו ואפ"ה כתב דמכני ש"ה י"ב חודש עיי"ש והרבה דברים יש לו להאריך בדבריו אבל לאפס הפנאי יב"ה די לו בזה.

הגני הדו"ש באהבה ובלו"ה.

יעקב חידענפער

סימן קכא

ב"ה דאמבראזא יצ"ו.

שלום וכט"ס לכבוד ידידי הרב הגדול החריב טובא מצו ומגדול כש"ת מו"ה שלום ליב אייזענבאך ג"י.

(א) ע"ד הערתו בדברי המפרש ריש פ"ב דתמיד, והמל"מ פ"ז מהל' איסורי מצוה בשם הרמ"ל להלכה לייבא משום ישוב א"י כי אם בשעת המינים, והעיר מצ"ה (ק"א) דאמר נטיותי אני נוטל אין שומעין משום ישוב א"י וא"ל משום כחשא דארעא, גם העיר בזה דאמרין שם בב"י שומעין לו והרי בגיטין ח' ובש"ע א"ח ס"ה ש"ז גבי קינה שזה ובית צא"י מותר לכתוב אותו אפילו בשעת על ידי עכ"ס משום ישוב א"י מבוחר דגם בבית איבא משום ישוב א"י.

הגה קושיא האחרונה ודאי לק"מ דביטול האופן הוא לגרש נכרי ולישב זה ישראל, בודאי איבא משום ישוב א"י

משא"כ הכא דגם על הקרובות אין לנו דין רק על האשה שרואה במקדש פכשיו לקדשה או דין ולי"מ חזקה של הקרובות לגבי אשה זו שרואה לקדש אותה וא"כ מה יחרון להקרובות על הרחוקות הרי לכולם יש חזקה פנוי בשוה ובש"ס קידש אחת ולכך הוא אסור בכל הנשים שבעולם והוא נכון וברור למצין בכוונת הרמב"ן והנה אם כן נאמר בכוונת דברי הרמב"ן חסידר ק"ה כ"ל לדוכתי דיהי מכני חיות עריפא בבהמה האחת יב"ה לערפות כזה לבהמות אחרות אף שלא חיתה יב"ה דכא הכא כבר היינו דנין על הבהמה הראשונה אם היא עריפא או לא והבשרנו אותה משום שחיתה יב"ה א"כ מדוע לא יועיל להכשיר לבהמה אחרת אף שלא חיתה יב"ה, אינם באמת מאלו כן בש"ס כתובות (דף ע"ו) ר"ה אמר רישא מנה לאבא בידך סיפא מנה לי בידך ופי' רש"י דחזקה של אשה ל"מ לגבי אב, הרי להדיא דלי"מ חזקה של אשה זה לאיש אחר וז"ל ל"מ רוב של בהמה זו לבהמה אחרת ודוק.

ומ"ש ביתרת או בחסר זכ"ה רק כליפורן של אגודל אם הוי רק ס"מ באמת ל"ה רק ס"מ וכבר הוריתי להכשיר בחסרה הורדא מקלף ומצואר בש"ע שיש לדקוק באומות או באומות וכתב בגאון מהר"ז ז"ל דאין להכשיר רק אם ה"ה בשורש כפרק אמצעי של אגודל דא"כ הוי שמה מקומה ח"ה מועיל רק להשלים החומר כמצואר בש"ע שם, ואנכי הוריתי להכשיר אף אם לא ה"ה רק השיעור הקטן היינו כליפורן אגודל והכשרתי זאת כמה פעמים ואח"כ נדפס אדרה ס' דעת קדושים מהגאון הקדוש מצוטטאטש ז"ל ז"י וזכרתי לי הש"ס דפ"ק שגם בגאון הקדוש הזה חולק על הבית-אפרים כ"ל והורה להכשיר כדברי ע"כ ל"ה רק ס"מ ובודאי מכני צ"י י"ב חודש, ומ"ש כבודו על הלצה דמכשיר בנאצדה הריאה אם ה"ה יתיר אונא ונודע שה"ה כליפורן אגודל היבא דלא נודע אם ה"ה כפרק אמצעי של אגודל אם חיתה י"ב חודש והקשה כבודו דכא הוי ס"מ לאיסור דלמלא ה"ה כפרק אמצעי של אגודל ודילמא כדעת הסוברין דהשיעור הוא כליפורן אגודל ולדעת כמה פוסקים ס"מ עוד עדיפא מרוב דאפילו ממין מויליין לדעת התוס' כתובות צ"מ אף דקיי"ל אין כולבין בממון אחר הרוב וזה דערפא אינה חיי י"ב חודש ל"ה רק רוב ומדוע מיעיל נגד ס"מ באמת הפנ"י הוכיח צ"ה דרוב עדיף מס"מ מוחזקין גבי ס"מ ברה"י דל"מ אפילו ס"מ ורוב מכני אולם באמת משם אין ראי' מאחר דבעומאח עשאה התורה כוודאי א"כ איך יכול להועיל ס"מ מאחר דספק הראשון כוודאי יחשב ואין כאן ס"מ כלל כמדומה לי שכבר העיר בזה ספר הפללה ואין הזמן מסכים עמדי לעיין בו כעת וא"כ לפ"ז שפיר י"ל דס"מ עדיף מרוב אף עכ"ז י"ל לקיים דברי הל"ש דיש לחלק בין רוב זה לשאר רוב דריב ומיעוט דאיבא בעולם וידעין כוודאי דהמיעוט איבא בעולם רק אבא דמספקין אם הוא מן הרוב או מן המיעוט אמרין דאוליין בחר רוב וכוודאי הוא מן הרוב בזה הוא דאמרין דס"מ עדיף מרוב אבל ברוב כזה שהוא בטעם כענין צ"ד דברוב בטעם דעריפות אינן חיות י"ב חודש רוב זה עדיף מס"מ ומכני אפילו נגד ס"מ וכעין זה מחלק הר"ן צ"י הא"מ גבי מקדשי והדר מסבלי בין הרוב שהוא בטעם לרוב דהוא רק מלך המנהג ועיין בש"ס דמחלק כן לענין ע"ה נגד הרוב

בכלל ירושה ושיבה, אבל ליטול עליו ואצטו משדה ישראל אין
זוה משום ישוב א"י.

ולקושיא הראשונה לכאורה י"ל דנעושותי אני נוטל היינו
רק בזיתים כדאמר לעיל שם בשטף זיתיו דאמר
זיתי אני נוטל אין שומעין לו משום ישוב א"י אבל באמת ז"א
דודאי מיירי בכא כלל הנעושות אף שלא משצעת המינים,
דאלת"כ הא דאמר הש"ס דבין למ"ד משום ישוב א"י ומ"ד
משום כחשא דארעא איכא צינייכו ח"ל, ולא קאמר דא"צ
אילנות שאינם משצעת המינים, וע"כ דגם בשלא משצעת
המינים איכא משום ישוב א"י והדקדק"ל.

וי"ל דבבר הקשה צ"ש לתמיד דאמאי לא יהא אסור בחאכא
דעבדא פרי משום לא תשחית את ענף ותיצן דלנורך
מזה גדולה למערכה לא בוי השחתה [ועיין בקונטרסי משמרת
הבית שבערתי מזה לענין הפסד פ"ש לנורך המערכה] אבל
במל"מ פ"ז מה' איסורי מצה כתב דלק"מ דאיסור לא תשחית
אינו אלא לקצץ אין משרשו והכא לא היו כורחים כי אם
בענפים בדם שרשורי בארעא שבוקי ע"ש. ולפומת זה כתב
בשטמ"ק צ"מ (ק"א) שם דמ"ד משום כחשא דארעא ש"מ
דוקא לאחר שבערשו דאיכא כחשין ומינה למ"ד משום ישוב
א"י צבכי מיירי דהא אמרינן דליכא צינייכו אלא חו"ל,
ובסמ"ע סימן שפ"ה הביא פי' המפרשים דכחשא דארעא
היינו **שטמ"ק** הכחשו הארץ הנעושות ציניקתן ולא כע"ש שכתב
מפני שמכחש האילנות, עכ"פ מצוה דהא דנעושותי אני
נוטל אין שומעין לו היינו שרואה לעקור האילנות עם שרשיהן.

ומעתה י"ל דשאני בכך דתמיד שלא היו כורחים כי אם
בענפים בלא השרשים דליכא כי אם משום השחתת
הפרי צב"ג לוכא משום ישוב א"י כי אם בשצעת המינים
שבה ח"ך ישראל, מה שאין כן בכך דצ"מ היכי דבעל האילנות
רואה לעקור עם השרשים צב"ג איכא משום ישוב א"י בכל
אין (וככה דחק בערכין דף ל"ג דאפילו עיר אין עושין מגרש
שלא להחריב את ישוב העיר והכ"נ אין לעקור האילן עם
השרש לעשות במקום כמו מגרש משום ישוב א"י).

עוד אפשר לומר דרך לנורך מזה גדולה כזו למערכה לא
חשו משום ישוב א"י כי אם בשצעת המינים, משא"כ
לגבי דבר הרשות, ואילו דידי דהכא חזות קשה לי צפ"צ דתמיד
דלית צידיה מצרייתא כל העלים כשרים למערכה אף משל זית
רבי אלעזר מוסקי אף של מים ושל אלון ושל דקל כו' בשלמא
למ"ד משום דקטרי כהא קמפלגי דמר סבר אפי"ג דלא קטרי
מגואי כיון דקטרי מצדאי לא מייחזין כו' אלא למ"ד משיב
ישוב א"י דקל מי לית ציב משום ישוב א"י, ועיין במל"מ פ"ז
מה' איסורי מצה דגירסת הרמ"ל עפ"י נוסח החו"כ דר"א
קאי אחי"ק דאמר אבל צאלו היו רגילין ואחא ר"א ומוסיף
דאף צמייש ודקל כו' היו רגילין, וא"כ קושית הש"ס הוא רק
אליבא דר"א דלמה מתיר בשל דקל דאית ציב ישוב א"י, וק"ל
דמאי פריך לר"א דהא במתני דערכין (ל"ג) קאמר ת"ק דבין
בערי הלויס בין בערי ישראל אין עושין שדה מגרש כו' משום
ישוב א"י ורי אלעזר אומר דרך בערי הלויס משום שנאמר
לא ימכר לא ישובה אבל בערי ישראל עושין שדה מגרש ולא
מגרש שדה, מצוה דר"א לא חייש משום ישוב א"י כי אם

משום נוי א"י, וא"כ צפ"צ דתמיד מאי פריך הש"ס אלא
למ"ד משום ישוב א"י מ"ט דר"א, הא איכו לשיטתו במתני
דערכין דלית ליה משום ישוב א"י כלל והוא הערה גדולה.
לכן נראה כמו שכתבתי למעלה דישב א"י תלוי לפי מקומו
ושעתו דרך לגבי לעשות משדה מגרש שיכיה נוי א"י לא
הייש ר"א משום ישוב א"י, וה"נ להיפוך י"ל דרך לגבי המערכה
ליכא משום ישוב א"י כי אם בשצעת המינים, משא"כ בדבר
הרשות, חדע דברי צ"מ דאמר נעושותי אני נוטל אין שומעין
לו משום ישוב א"י מ"מ צאין בעל השדה רואה לשלם לו
אילויותיו מותר לו לעקור האילנות ולא חיישין משום ישוב
א"י כמצוה צטמ"ק שם ברי דכוא לפי מקומו ושעתו
דצמקום הפסד גדול לא חיישין ליה והכ"נ י"ל לגבי מזה
המערכה עכ"פ לא חיישין כי אם בשצעת המינים וכמו
שהבאתי לעיל מהצ"ש דלנורך המערכה בוי כמו מעולה
בדמים ודו"ק. אך לפי גירסת הק"א הביאו המל"מ פ"ג מה' שמיטה
ויוצא דר' אלעזר בערכין אומר עושין שדה מהמגרש
שמוסיפין ציבא אבל לא מגרש מהשדה שהוא ממעט את
הצריעה כללו של דבר דר"א לא חייש לנוי צשאר ערי ישראל
אלא לישוב עכ"פ המל"מ יחא שפיר וליק קושית הר"ל.

(ב) **וע"ד** החוס' קידושין (ל"ז) דלכך לא עשו ישראל
במדבר כי אם פסח אחד לפי שכוין רובם ערלים,
שלאכאורה דצריכס מתמיכים דאכתי למה לא עשו המיעוט
פסח כמצוה צפסחים (פ') צרוצן צדים ומיעוטן עכורים,
וכבר הביא בח"י דברי המהר"ע שבהקשה כן.

ולחומר הנושא כ"ל דהכא מה שכתבו החוס' שכוין צרוצן
ערלים פי' המהר"ע שם צרוצתם על מילת זכרים
דמעבצת אבל בשע"מ ה' ק"פ תמה ע"ז מחוס' יצמיה
(ע"צ) דא"א לומר כן דכיון דלא אפשר למוול לא ביה
מעבצת כמו בחלתו חמה ע"ש, ונראה צוה פי' המקנה שם
דכוונת החוס' משום מילת ענמן דהא ציצמות (ע"א) אמרינן
דלא ניתנה פריעה לאצרכס אציו וצתוס' שם כתבו בצלמ"מ
ניתנה, ונראה שלא נטעו ע"ז עד לאחר חטא המרגלים דכמה
פרשיות נאמרו כגון פרשת נהלות וכיוצא, וישראל לא פרעו
אז במדבר מפני שלא נשבע להם רוח צפונית ולכך לא עשו
פסח כי אם צגנה שניה ערס נטעו על הפריעה דאח"כ ביי
ערלים מפני שלא פרעו עכתי"ד. ולכאורה אכתי דברי החוס'
נריכין ציחור צמ"ש שכוין צרוצן ערלים, דלפי זה דגם יולאי
מנרים לא פרעו א"כ ברי היו כולם ערלים, אבל יצוהר עפ"י
פירש"י בחומש ע"פ כי שמרו אמרתיך וצריתיך ונאורו דשצט
לוי מלו א"ש ולא חשו לסכנה, לכך היו רק רובם ערלים, נמצא
דכמועט שלא היו ערלים היו רק משצט לוי.

והנה לכאורה נריך להבין הא דמשמע צפסחים (פ')
דמיעוט עכורים עושים פסח וצתוס' יומא (נ"א)
כתבו שאם היו כל ישראל צדים חוץ מאדם אחד או שנים עושב
הפסח אפילו בשצת, וברי צחורה כתיב ושחטו אותו כל קהל
עדת ישראל וקרצן ליביר הוא ואין ישחוט אחד או שנים דלאי
קהל הוא כלל, ורואיתו בצפר אציו נזר מצי מחי כגה"ק
מסאכטשוב צסי תקל"ח שהעיר צוה, וביה אפשר לחקך דהא
בקדושין (ע"ג) ס"ל לר' יוסי דקהל גרים לא איקרי קהל,
וברי צחורה כתיב וכי יגור אחכס גר ועשב פסח לר', ברי

ולפי זה אחיין דברי הכוס' קידושין כמין חומר דלא עשו ישראל במדבר כי אם פסח אחד לפי שאח"כ היו רובן ערלים והיו לפי שגם יואלי מלרים מלו ולא פרעו, ונשאר רק שבע לוי שמלו ופרעו, ומיעוט זה הנשאר אי אפשר להם לעשות הפסח לבדם כיון דשבע לוי לא איקרי קבל ואין צעין קרא כדכתיב ושחטו קבל עדת ישראל וד"ק ביעז כי ע"כ נפלאה היא בס"ד.

ואל תחמה על חידוש דין זה דשבע לוי לעצמם לא היו יכולים לעשות הפסח זולת הקבל, דגדולה מזו כתבו הכוס' פסחים (ג') דמי שאין לו קרקע פטור מפסח וצ"ל ה"ב מהשג"ח שהקשה דלפי זה במדבר שעשו פסח כי רק מפני שא"י מוחזקת, ושבע לוי איך עשו פסח כמבואר בסוכה (כ"ה) דר"ע אומר מישאל ואללפן היו הרי דשבע לוי מחויבים בפסח וכתב הא"ח דשבע לוי אי מחויב בפסח תליא בפלוגתא דר"מ ור' יוסי אי כהנים ולוים מתודים במשעש שני דרמ"א אף לא כהנים ולוים שלא נעלו חלק בארץ, ור"י אומר יש להם ערי מגרש, [וכן פליגי בתוספתא בביאה המרדכי בצרכות לגבי צבורים אי מצינן וקוראין] ור"ע יסבור כר"י ולכך אמר דמישאל ואללפן היו דחייבין בפסח עכ"ל ע"ש, ויאל מחידוש דלר"מ שבע לוי לא היו מחויבין בפסח כלל, אבל הדבר תמוה לי ולא יתכן כלל לומר דכהנים ולוים יחד פטורים מפסח ועיין חז"ר (מ"ח) דצ"ן לר"ע וצ"ן לר' ישמעאל אימריק לאחותו לכ"ג שהיה הולך לשחוט את פסחו שיטמא למח מזה הרי דלכ"ע כ"ג חייב בפסח, ועיין מכילתא עכ"פ כאשר טוב כי את משה ואהרן כן עשו ללמדך שאף משה ואהרן כן עשו הרי ששבע לוי חייבים בפסח וגם הרי מקרא מפורש דגר חייב בפסח אפי"ד דגרים לא נעלו חלק בארץ וכבר בקשה הל"ה והע"א כן על הכוס' פסחים כ"ל מן גר שהייב בפסח, וע"כ דודאי לא יתכן כלל לומר ששבע לוי לא יכה חייב בפסח כלל.

אבל עכ"פ יתן לומר דמה ששבע לוי חייב בפסח הוא רק באופן שגם משאר השבטים עשו פסח שמחזיקים קרא כדכתיב ושחטו אותו כל קבל עדת ישראל, אבל באופן שכל שבטי ישראל היו זבים או ערלים ולא נשאר רק שבע לוי לבד לא היו יכולים לעשות הפסח כיון דלא איקרי קבל כ"ל ומבואר לנו בזה ביעז פי המכילתא כ"ל ללמדך שאף משה ואהרן כן עשו שלכאורה תמוה דמה רצוהו ב"א ז.

ולפימ"ש כיון שהם לבדם בלתי שאר ישראל באמת היו פטורים מפסח כיון דלא איקרי קבל, רק אחר שכבר עשו הקבל את הפסח ב"א ללמדך שאף משה ואהרן כן עשו, שעשו כן כמו ישראל ע"י שכבר נתקיים ע"י ישראל קרא דקבל עדת ישראל וד"ק.

ובשו"ת אבני נזר כ"ל ראיתי שחורף לקושית המכרי"ע כ"ל עפ"י הקושית דא"ך יעשו מיעוט מישאל הפסח דליכא קבל עדת ישראל רק משום דכל ישראל ערצין זה לזה מלאת יחיד נחשז כאלו בכל עשו וכל זה לאחר שבעה ישראל הירדן ועשו ערצין, אבל במדבר דעדין לא היה ערצות לא היה אפשר לעשות הפסח במיעוט ליבור והאריך בזה בעו"ט דפח"ח, ילמה שכתבתי דמיעוט הנשאר היה רק משבע לוי י"ל דהם לא נכנסו בערצות גם אחר שעברו ישראל

דגר מחויב בפסח אפי"ג דלא איקרי קבל ש"מ דמה דכתיב בפסח קבל לאו דוקא וכו"כ רק אחד טעור עושב פסח אפי"ג דלא קבל מיקרי.

אבל באמת ז"ל דבאמת מה דכתיב קבל עדת ישראל דוקא הוא דצעין שיהיה נשחט הפסח ע"י קבל, ואחר שמחזיקים קרא כדכתיב ונשחט בקבל, אז רובן חיוצ התורה גם על הגר לעשות פסח אף שאינו מן הקבל, אבל שיעשה הגר לבדו פסח מבלי הקבל לא יתכן כיון דצעין ושחטו כל קבל עדת ישראל.

ועיין מג"א סי' ר"ח שהקשה על הרמ"ל דאם היה שבע אחד עמא אין עושין בטומאה אפי"ג דפסק דשבע אחד איקרי קבל, ובח"י חת"ס חורף כיון דבפסח כתיב קבל עדת ישראל ועל קאי איש ולא ליבור צעין ליבור ממש דשבע אחד לא מיקרי קבל עדת ישראל עכ"ל מבורר כדברי דקרא ושחטו אותו כל קבל עדת ישראל דוקא, וא"כ דברא קו' כ"ל לזכור דלמה ברוב טמאין צ"ן המיעוט טהורין עושין פסח בא ליכא קבל עדת ישראל.

ונראה לחזן עפ"י"ש הכוס' יצמות (ד') דוגלה את כל שער דמלורע מיקיים צעור דכיתר דכל שער קרינא צ"י כמו כל מלאכה ל"ת בשבת דלא קאי אלא אמלאכות דלא דמי שבת, עיין כ"ג בתוס' גיטין (ל"ו) דאפי"ג דלא עלו כולם צימי עזרא מיקרי כל יושבי, וכו"ג בתוס' צ"ק (ע') דאם ראו בעדים כל מה שהיו יכולים לראות לא מיקרי ח"י דבר, וי"ל דסברא זו תליא בפלוגתא צנדרים (פ"ג) דשמואל אמר מתוך שהוא מופר למתענה מופר לשאינו מתענה ור' יוחנן אמר מופר למתענה ואין מופר לשאינו מתענה וכתב ברין ז"ל דבהא פליגי משום דכתיב ואשה ויפירו ומפקין מינה דלריך שיפר כל הנדר דיפירו כולו משמע לכך ס"ל לשמואל דמופר גם לשאינו מתענה דא"כ אף למתענה לא יהיה מופר ואיכא עיניו נפש ור"י ס"ל דיפירו כולי משמע היינו שרריך להפר כל מה שיכול להפר הלכך כל שהפר כל מה שיכול להפר יפירו קרינא צ"י ע"ש מבואר דפליגי בסברא זו ויש להאריך בפרט זה ואכ"מ.

ולפי זה י"ל דכ"י לענין מיעוט טהורין שפיר עושין פסח. כיון דבשאר ישראל עמאין צ"ן ואינם יכולים לעשות הפסח לכך המיעוט טהורים הנשאר קרינא צ"י כל קבל עדת ישראל כמו דקרינא וגלה כל שער צעור דכיתר.

אבל כל זה יתכן אם המיעוט הנשאר טהורין הם מכלל קבל ישראל משא"כ אם המיעוט אינו מכלל קבל אי אפשר שיעשו הפסח כיון דצעין קרא כדכתיב קבל עדת ישראל.

והנה צהוריות (ו') אומר רב אחא צ"י שבעו של לוי לא איקרי קבל דכתיב חנוני מפרך וברצותיך ונתחית לקבל עמים כל שיש לו אחזה איקרי קבל וכל שאין לו אחזה לא איקרי קבל, ואפי"ג דברא אחיב ליה הכס, אבל ציומא (י') אומר רבא גופי' צפר של יום הכיפורים שאין חטאת השוחטין מחה ומאי ר"מ דלא מייחיי כהנים פר צהוראה ופירש"י דכהנים לא איקרי קבל אלא אותן שנטלו נחלה עיין צ"ש להוריות בזה.

הזאה, גם קשה ע"ז מש"ס קידושין ס"ז דלמר סד"ה כיכי
דעבד חד מינייכו עבד, ועיין ס' תולדות יעקב יוסף פ' שמיני
מ"ש צעטס זה.

והנ"ל ציטוט בקרי. הנה כבר נחלקו רמ"מ והראש"ד ז"ל
צפ"י מהל' פרה אי היסח דרעת פוסל צפרה אחר
קידוש, וכבר הקשו על שיטת הראש"ד דאיו פוסל, מהל' דיומא
דף מ"ב אילימא למעוטי אסיפת אפרה וקידוש, למשמרת מי
נדה כחיב, ע"י חוס' שס, ברי דקרא למשמרת קאי גם אחר
קידוש, ולפי זה נראה דודאי איכא איסורא לעמא מי חטאת
משום דכחיב למשמרת וכמו שאסור לעמא אח התרומה משום
דכחיב משמרת תרומותיה.

וראה באו"ח פ' בשלה צפרה כמנ דכתב וכנה אותו
לפני ד' למשמרת לדורותיכם דלמשמרת מן הטומאה
ע"כ אמר ללגת אחת שאח"ל ללגת דבר שהוא מליץ מחברו
שהוא כ"ח שכל שנמיד פחיל עליו טבור עכ"ד.

והגם שלכאורה דברי האו"ח לע"ק דמה קדושה יש צמן
שיהיה צו אזכרת שמירה מן הטומאה, וי"ל משום
שהיחס בהנחה באו"ח ומתני' דעירובין ק"ד שלא לשבות
אח הטומאה כו' ע"ש, ומדייק הכתוב וינה אותו אחר לפני
העדות למשמרת. — אבל אכתי חיקשי דמה היה מועיל ללגת
דבר שהוא מליץ מחברו, אדרבה אמרין בשבת דף ע"ז מה"ט
דנראה חוכו כברו כלי זכוכית מעמא מגבו וזיבא תוספתא
ערוכה מוצאה צחוס' שס ד"כ לא דכלי זכוכית אין מליץ
צלמיד פחיל ואע"י.

באופן דכל כיכי דכחיב למשמרת ובגון צמי חטאת איכא
אזכרת שמירה מן הטומאה, וצדית יחזק יו"ד ס' י'
ל' צמפתחות כתב לחקור צד אי איכא איסורא לעמא מי
חטאת, ולפני' צמכת"ה אישתמיטתי מ"ש השעמ"ק צחוס
ע"ט באוקימתא דרצא בדלי שחוכו טבור שכתב דמוקי לה
הכי משום טברת מי חטאת דאש"ג דמי חטאת שנתמא
מטברין מ"מ לכתחילה אין לעמאותן עכ"ל, וביינו דאיכא
איסורא לעמאותן מקרא למשמרת מי נדה זה צדור ואכרחי
עוד צד צמק"ה צפלול ואכמ"ל.

ולפי זה מתורגמת קושיא בגמ' בגמ' דאין זה ענה לשים
אח המי חטאת בכלי שנעצל צחוק כלי שאין צו
כשפופרת הנוד כ"ל, משום דשמה הכהן טבור והכלי החיון
לא נעמא א"כ לא עלתה עבילה לכלי הפנימי ומעמא להמי
חטאת והרי יעצור על אזכרת דלמשמרת מי נדה דאסור לעמא
מי חטאת.

גם י"ל לפי דברי רמ"מ וי"ד סוס"י ר"ה ח"ל אצל מה
שהחמירו חכמים צעירוב מקואות כשפופרת הנוד כו'
משמע שפרש האי דתני צחוספתא ושעורו מדברי סופרים
היינו מדרבנן, וכן הוא בשו"ת הריב"ש ס' רל"ד דשיעור
כשפ"כ הוא רק מדרבנן, ועיין ש"ט להגאון מהרש"ק ז"ל
ושו"ת צ"ש יו"ד ח"ב אריכות צד. וא"כ לפי דצריכה אין זה
ענה לעצול כלי צחוק כלי שאין צו כשפופרת הנוד, כיון דמכ"ס
נטבר הכלי הפנימי אפילו שאין בכלי החיון כשפופרת הנוד,
א"כ גם המי חטאת שניתנו צחוק הכלי הפנימי טבור
מדאורייתא, ושצו מעמא לכ"ג מדין טבור שנפלה עליו הזאה,
וע"ד הפשטות יש לומר דליק כלל ק"ה הג"ל דמה תאמר דאם

אח הירדן עיין צר"ש פ"ג דצרכות ול"ה שס גבי נשים
בצמ"ז, אך צעיקר הקושיא דהמיעוט לא הוי קהל עדת
ישראל כבר כתבתי דלע"ד לק"מ דהמיעוט הנשאר מקרי קהל
עדת ישראל כמ"ש החוס' גבי וגלה כל שערו דמלורע וכמה
דמיונות לזה.

ג) וע"ד קושייתו צחוס' גיטין (ז') שכתבו דעפר חו"ל
בצא בעלי ח"י פטור ממעשר והרי בשו"ת הרא"ש
כלל צ' דנטוע על הגג חייב צממער כעלין נקוב והגר"ה ז"ל
בציאורו לש"ע חלק עליו ולמה לא סייע מחוס' בג"ל לק"מ
דברא"ש לא כתב שחייב צממער רק כיכי דגם העפר הוא
מא"י אבל בעפר חו"ל נהי דקביעת המקום ח"י מ"מ היניקה
היא מנוש חו"ל וכמו צערלה דאם יכול להיות מנוש הראשון
פטור מערלה, וה"כ י"ל דפטור ממעשר, רק שראיתי צספר
אגלי טל מלאכה קולר שכתב צדך חירון לקושיא צחוס' גיטין
בג"ל עפ"י תשובת הרא"ש דהרי דעפר חו"ל צאמת פטור
מ"מ כיון דעכ"פ עפר ח"י על הגג ועלי חייב צממער לכך
אין צריך לומר צפני נכתב על העלי ע"ש. יוחר לא אוכל
לבאריך כי לא ירשיני הזמן.

ובגני ידידו צלופ"ה חפץ צברמת קרנו קרן התורה.

נחום חיידקנפולד

אבד"ק הג"ל

סימן קכב

ב"ה א' נח תרצ"ה דאמבראוא.

בבד חתן תמים למעלות חריף עצום ובקי גפלא
מחודד ומפולפל טובא כמר בן ציון פיהרער שיחי'
[בעת הרה"ג אב"ד גיר גלים].

הבאת ק"ה בגמ' מאוסטרוצא ז"ל ציומא דף י"ד מתני'
ללא כריע דאי ר"ע האמר טבור שנפלה עליו הזאה
עמאתו, והקשה לפי המצואר צחגינה כ"צ דאין מעבילין כלי
צחוק כלי שאין צפיו כשפופרת הנוד זולת אס הכלי החיון
ג"כ עמא דמכ"ס משום מנו, א"כ הרי יש ענה שיגע הכהן
בכלי שאין צו כשפופרת הנוד ויתנו צו כלי עמא לעבילה
כחתה, ואח"כ יתנו המי חטאת בכלי הפנימי והשתא ממני"פ
אס הכהן טבור הרי לא עימא לכלי החיון ממילא לא נטבר
הכלי הפנימי דליכא מנו ונעמא המי חטאת ואין בהזאה
שנפלה על הכהן מעמאתו, ואס הכהן עמא נעמא הכלי החיון
וסלקא עבילה לפנימי מכה מנו והמי חטאת טבורים ומועילה
בהזאה עכ"ק הנחמדה.

וכתבת ליישז עפ"י הקדמת טעם המפרשים, צמה שדין
הזאה צ' פעמים שלישו ושציעי שמוצא בשו"ת שבות
יעקב חלק יו"ד ס' י"א וצחולדות יעקב יוסף פ' שמיני.
הנה אמנם שסללה צדך הפלפול יפה אצל כל טעם
המפרשים בג"ל נאמר ע"ד דרוש כמעט מחר להחזקל
ולא תחייש ק"ה אי פליאה עפ"י הנחה יוחר מפליאה.
וכבר בצאת צעמך מה שחקשו באחרונים צטעם בג"ל דלא
מליטו שטמא עומאת ערצ ע"י הזאה יהיה צריך ג"כ